خبر

حکومت نظامی در مناطق الحاقی به روسیه

ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه با اعضای شورای امنیت این کشور دیدار و در چهار منطقه لوهانسک، دونتسک، خرسون و زاپروژیا که به تازگی به روسیه الحاق شدند، وضعیت حکومت نظامی اعلام کرد. طبق اعلام کرملین، فرمان پوتین از امروز پنجشنبه در مناطق مذکور اجرایی می‌شود.

بورل عذرخواهی کرد

پس از انتقادات فراوان از اظهارات نژادپرستانه جوزپ بورل و درخواست نزدیک به ۳۵۰۰ نفر از دانشگاهیان و دیپلمات‌های اروپایی برای استعفای بورل، او مجبور شد از سخنان توهین‌آمیزش عذرخواهی کند. او کشورهای خارج از اروپا را همچون جنگل وحشی دانسته بود.

بی‌ثباتی در افغانستان به ضرر آمریکاست

ذبیح‌ا... مجاهد، سخنگوی طالبان با انتقاد از سیاست فعلی آمریکا در قبال افغانستان گفت: آمریکا و دیگر کشورهای جهان از ناامنی و بی‌ثباتی در افغانستان سود نخواهند برد و برعکس، امنیت، ثبات و رونق اقتصادی افغانستان به‌نفع همه‌کشورها و از جمله آمریکاست.

«لیز تراس» تبدیل به نامحبوب‌ترین نخست‌وزیر تاریخ انگلیس شد

سقوط آزاد خانم نخست‌وزیر

محمد علیزاده
گروه بین‌الملل

از سال ۲۰۱۶ میلادی، زمانی که همه‌پرسی خروج انگلیس از اتحادیه اروپا برگزار شد و شهروندان این کشور رای به خروج از اتحادیه اروپا دادند، بسیاری از تحلیلگران پیش‌بینی کردند که این کشور با بحران‌های گسترده و عمیقی طی سال‌های پس از آن مواجه خواهد شد. در این میان، برخی سیاستمداران انگلیسی مانند بوریس جانسون نخست‌وزیر سابق انگلیس مدعی تسلط بر اوضاع و مدیریت بحران ناشی از برگزیت شدند. با این‌حال جانسون خود نیز به سومین قربانی برگزیت پس از دیوید کامرون و ترزا می تبدیل شد. اکنون لیز تراس در حالی به عنوان نخست‌وزیر انگلیس در مسند قدرت قرار گرفته که کمترین محبوبیت را در نزد شهروندان کشورش دارد. حدود شش هفته پس از شروع نخست‌وزیری لیز تراس، کناره‌گیری کوازی کوارتنگ، وزیر دارایی دولت او به دلیل برنامه‌های اقتصادی و مالیاتی انتقادبرانگیزش اولین شوک بزرگ را به دولت او وارد کرد. حالا محبوبیت این نخست‌وزیر انگلیس در نظرسنجی‌ها به‌شدت سقوط کرده به حدی که از پایین‌ترین محبوبیت ثبت‌شده برای اندرو، شاهزاده انگلیسی متهم‌شده به تجاوز جنسی هم پایین‌تر است. در یک نظرسنجی مرکز افکارسنجی «یوگاو» در سه ماهه دوم سال ۲۰۲۲ با موضوع سنجش محبوبیت شاهزاده اندرو، ۷۵ درصد انگلیسی‌ها گفتند که از او بدشان می‌آید در حالی که تنها ۱۱ درصد در آن نظرسنجی گفتند که نظر مثبتی درباره او دارند.

نقش بحران اقتصادی انگلیس

انگلیس از کشورهای اصلی حامی جنگ در اوکراین بوده و حتی بخشی از بودجه نظامی خود را در میدان نبرد هزینه کرده است. حتی برخی افسران انگلیسی جهت آموزش نظامیان اوکراینی در خاک این کشور (به صورت غیررسمی) به‌سر می‌برند. در چنین شرایطی بسیاری از شهروندان انگلیسی نسبت به رویکرد مداخله‌گرایانه و بحران‌ساز کشورشان در جنگ اوکراین و تبعات این مداخله‌گرایی بر معادلات اقتصادی و امنیتی خود ناراضی هستند. با تشدید بحران در اقتصاد انگلیس در دوره نخست‌وزیری لیز تراس، براساس نظرسنجی جدید شرکت یوگاو که نتایجش سه‌شنبه منتشر شد، فقط ۱۰ درصد انگلیسی‌ها نظر مساعدی درباره لیز تراس داشتند در حالی که ۸۰ درصد نظرشان درباره این رهبر حزب محافظه‌کار انگلیس منفی بود.

بدتر از اندرو!

در این میان بسیاری از رسانه‌های انگلیسی، به مقایسه عدم محبوبیت اندرو و لیز تراس پرداخته‌اند. طبل رسوایی اندرو، پسر «الیزابت دوم» ملکه درگذشته انگلیس و برادر چارلز، پادشاه فعلی این کشور زمانی زده شد که از سوی زنی به نام ویرجینیا جوفری، متهم به تجاوز جنسی در ۱۷ سالگی شد. ویرجینیا جوفری که از قربانیان شبکه سوءاستفاده از زنان و دختران به‌سردستگی جفری اپستین، میلیاردر آمریکایی بود، از اندرو به اتهام «تجاوز جنسی» در سال ۲۰۰۱ شکایت کرد. اندرو که فرزند سوم و دومین پسر الیزابت دوم است، از شرکت در گردهمایی‌های عمومی به عنوان عضو ارشد خاندان سلطنتی کنار گذاشته شد و عناوین نظامی خود را نیز به ملکه سابق انگلیس بازگرداند. با وجود آن‌که او اتهام‌های ویرجینیا جوفری علیه خود را رد کرد اما اوایل سال ۲۰۲۲ اعلام شد این شاهزاده انگلیسی با ویرجینیا جوفری برای صرف‌نظر از شکایتش به توافق رسیده است. طبق نظرسنجی جدید شرکت یوگاو، ۵۵ درصد از اعضای حزب محافظه‌کار متعلق به لیز تراس استعفای او را از نخست‌وزیری طلب کردند. به نوشته نیوزویک این نظرسنجی در بازه زمانی ۱۶-۱۴ اکتبر ۲۰۲۲ (۲۴-۲۲ مهر ۱۴۰۱) قبل از تصمیم لیز تراس برای لغو تدابیر اقتصادی انتقادبرانگیزش که نشانه تایید قصور و اشتباه توسط او تلقی‌شد، برگزار شده است.

نگاه

بحران شدید انرژی در اروپا

بحران انرژی اکنون انگلیسی‌ها را نیز شدیدا درگیر خود ساخته است. هزینه انرژی مصرفی شهروندان بریتانیایی از اکتبر سال جاری میلادی با ۸۰ درصد افزایش روبه‌رو شد. در حال حاضر به‌طور میانگین هر خانوار بریتانیایی نزدیک به ۱۹۷۱ پوند در سال برای مصرف انرژی می‌پردازد که این رقم از ماه اکتبر به ۳۵۴۹ پوند در سال رسید. انتشار این خبر در بحبوحه بحران تورم ۱۰ درصدی که شهروندان بریتانیا پس از دهه‌ها شاهد آن هستند، اثرات مخرب روانی در جامعه دارد. جاناتان برلی، مدیر اجرایی «افگم» گفت که این افزایش «تأثیر گسترده‌ای بر خانوارها در سراسر بریتانیا خواهد داشت». به گفته او افزایش دیگری در ژانویه «احتمالا وجود دارد» که منعکس‌کننده فشار قیمت‌گذاری قابل‌توجه در بازارهای انرژی است. به گفته آقای برلی، دولت باید کمک‌های بیشتری به خانواده‌ها ارائه کند. جاناتان برلی می‌گوید: «بسته حمایتی دولت در حال حاضر کمک می‌کند اما واضح است که نخست‌وزیر جدید باید برای مقابله با تاثیر افزایش قیمت‌ها که در اکتبر و سال آینده اتفاق می‌افتد، اقدامات بیشتری انجام دهد». به گفته او «پاسخ دولت باید با مقیاس بحرانی که پیش رو داریم مطابقت داشته باشد.» پیش‌بینی‌های تازه نشان می‌دهد که صورتحساب‌های معمول سالانه انرژی، ممکن است در ژانویه به بیش از ۵۰۰۰ پوند و در ماه آوریل از ۶۰۰۰ و ۷۰۰۰ پوند نیز تجاوز کند.

تحلیل

اهداف متضاد ناتو در یک جنگ هسته‌ای

واکنش احتمالی غرب در صورت وقوع جنگ هسته‌ای در اوکراین چه خواهد بود؟

حسین یاری
گروه بین‌الملل

درحالی‌که جنگ در اوکراین ادامه دارد، شرایط به سمتی پیش می‌رود که بیش از گذشته شاهد خط‌ونشان‌های روسیه برای طرف مقابل درخصوص احتمال استفاده از تسلیحات‌اتمی هستیم. بسیاری از تحلیلگران غربی، این اظهارات مقامات روسیه را نوعی بلوف برای ترساندن غربی‌ها می‌دانند اما خبرهایی که این روزها منتشر می‌شود نشان می‌دهد که مقامات ناتو، بیش از گذشته این تهدیدات را جدی می‌گیرند. همیشه درخصوص شروع یک نبرد این ابهام وجود دارد که واکنش حریف چگونه خواهد بود: ضعیف‌تر، مساوی یا مخرب‌تر؟ این یک قمار پرخطر است و بر همین اساس خیلی‌ها پیش‌بینی می‌کنند که هیچ‌گاه شاهد شروع یک جنگ هسته‌ای میان روسیه و ناتو نباشیم اما بااین‌حال با توجه به شدت تبعاتی که وقوع چنین احتمالی می‌تواند برای جهان داشته باشد نمی‌توان از کنار سناریوهای مختلف این حادثه به‌راحتی عبور کرد.

۳ سناریوی احتمالی

درصورت وقوع یک حمله اتمی از سوی روسیه، سه گزینه کلی وجود دارد که می‌تواند مد نظر سیاست‌گذاران آمریکا برای پاسخ به حمله اتمی احتمالی روسیه علیه اوکراین باشد. واشنگتن می‌تواند در یک جنگ لفظی صرفا به محکوم‌کردن انفجار اتمی بسنده کند و هیچ اقدام نظامی انجام ندهد. این کشور همچنین می‌تواند از سلاح‌های هسته‌ای خود برای پاسخگویی به حمله اتمی روسیه استفاده کند و نیز می‌تواند از یک ضدحمله هسته‌ای خودداری کند اما مستقیما با حملات هوایی متعارف در مقیاس بزرگ و بسیج نیروهای زمینی وارد جنگ شود. در شرایط فعلی و با توجه به رفتار آمریکا در گذشته به نظر می‌رسد واکنش جنگی متعارف، محتمل‌ترین واکنش آمریکا به یک حمله اتمی از سوی روسیه باشد.

تکرار الگوی غرب از سوی روسیه

در سه دهه گذشته، سیاست‌گذاران آمریکا همواره در تنور تشدید رقابت‌های هسته‌ای دمیده‌اند. در طول جنگ سرد، ناتو همواره با استفاده محدود از سلاح‌های هسته‌ای تاکتیکی به‌عنوان راهی برای متوقف‌کردن اتحاد جماهیر شوروی استفاده و به‌صورت عمدی، تنش‌های هسته‌ای را تشدید می‌کرد. غربی‌ها همواره برای توجیه این استراتژی بحث‌برانگیز خود این دلیل را می‌آوردند که نیروهای متعارف ناتو از نیروهای متعارف پیمان ورشو ضعیف‌تر بود. بنابراین اکنون هم که پس از پایان جنگ سرد، موازنه نیروها تقریبا معکوس شده است عملکرد روسیه درخصوص تشدید تنش هسته‌ای نباید برای غربی‌ها چندان تعجب‌برانگیز باشد.

درحالی‌که ناتو با احتمال استفاده روسیه از تسلیحات هسته‌ای مواجه است، اولین سؤالی که باید به آن پاسخ دهد این است که آیا این احتمال باید یک خط قرمز واقعی برای غرب باشد یا خیر. به عبارت دیگر، آیا حمله اتمی روسیه باعث تغییر رویکرد ناتو از تامین‌کننده تجهیزات اوکراینی به یک طرف مستقیم در جنگ می‌شود؟ به نظر می‌رسد روسیه مطمئن است ناتو هیچ‌گاه حاضر به شرکت مستقیم در جنگ اوکراین نخواهد بود و بر همین اساس با هشدارهای هسته‌ای به دنبال متزلزل‌کردن کشورهای غربی در حمایت از اوکراین است.

اگر چالشی که اکنون فقط در حد یک احتمال است واقعا اتفاق بیفتد، ورود به یک جنگ هسته‌ای می‌تواند برای آمریکایی‌ها بسیار ناخوشایند باشد.

به همین دلیل، یک احتمال بسیار واقعی وجود دارد و آن این است که مقامات آمریکایی، ضعیف‌ترین گزینه را انتخاب و صرفا به محکوم کردن اقدام روسیه و اجرای تحریم‌های اقتصادی بسنده کنند و از واکنش نظامی بپرهیزند. این نشان می‌دهد که مسکو از نظر نظامی، آزادی عمل بیشتری نسبت به طرف مقابل دارد.

بنابراین هرچقدر هم که تسلیم‌شدن برای اوکراین و غربی‌ها دور از ذهن به نظر برسد اگر واقعا زمان آن فرا برسد، قطعا اوکراینی‌ها به آن تن خواهند داد زیرا این گزینه جذابیت بیشتری از خودکشی برای آمریکایی‌ها و اوکراینی‌ها خواهد داشت.

البته درصورت وقوع این احتمال، قطعا آمریکایی‌ها تلاش می‌کنند مواضع ضعیف خود را به گونه‌ای تعدیل کنند و از آن مهم‌تر پیش از وقوع چنین احتمالی سعی می‌کنند این‌گونه وانمود کنند که واکنش سختی به حمله هسته‌ای روسیه خواهند داشت تا مسکو را از این کار منصرف کنند.

ناتو بر سر دوراهی

اگر ناتو تصمیم بگیرد که به نمایندگی از اوکراین به حمله هسته‌ای روسیه واکنش نشان دهد، سؤالات بیشتری مطرح می‌شود: آیا از سلاح‌های هسته‌ای نیز استفاده شود و اگر چنین است، چگونه؟ رایج‌ترین تصور، ضدحمله هسته‌ای کاملا برابر است به این معنی که آمریکایی‌ها مشابه اهدافی که حمله اولیه روسیه آن را هدف قرار داده بود را مورد هدف قرار دهند اما این گزینه جذاب نیست زیرا باعث تبادل حملات متقابل می‌شود که درنهایت به ویرانی هر دو طرف منجر می‌شود. واشنگتن همچنین می‌تواند با حملات هسته‌ای در مقیاسی بزرگ‌تر از حمله روسیه پاسخ دهد یا این‌که حداقل مسکو را به حملات بسیار سنگین تهدید کند اما مشکل چنین واکنشی این است که روسیه از تسلیحات هسته‌ای تاکتیکی بیشتری نسبت به آمریکا برخوردار است. بنابراین برای غلبه بر این عدم‌تقارن، آمریکایی‌ها باید زودتر به نیروهای به‌اصطلاح استراتژیک موشک‌های قاره‌پیما یا بمب‌افکن‌ها متوسل شوند تا دست بالا را داشته باشند که این به نوبه خود خطر نابودی متقابل همه‌جانبه سرزمین‌های دو طرف درگیری را به همراه خواهد داشت.

بنابراین هم گزینه‌های تلافی‌جویانه برابر و گزینه‌های تلافی‌جویانه نامتناسب، خطرات وحشتناکی دارند.

احتمال کم‌خطرتر

یک گزینه کمتر خطرناک، پاسخ‌دادن به یک حمله هسته‌ای با راه‌اندازی یک سلسله‌حملات هوایی با مهمات متعارف علیه اهداف نظامی روسیه و بسیج نیروهای زمینی برای استقرار احتمالی در نبرد در اوکراین است. این گزینه، معقول‌تر از سایر گزینه‌ها به نظر می‌رسد. جنگ مستقیم بین قدرت‌های بزرگ در هر سطحی شروع شود، خطر تشدید و کشتارجمعی را در پی دارد. بنابراین چنین استراتژی‌ای، بهتر از اقدام نظامی متقابل به نظر می‌رسد و مزیت اصلی گزینه متعارف این است که به اندازه گزینه‌های هسته‌ای ضعیف‌تر یا گزینه‌های هسته‌ای قوی‌تر خطرناک نیست.

۲ هدف ناهمسو

درصورت حمله هسته‌ای روسیه، ناتو دو هدف متضاد خواهد داشت. از یک سو، می‌خواهد هرگونه منفعت استراتژیک را که مسکو از این حمله به دست می‌آورد، از بین ببرد و از سوی دیگر، می‌خواهد از تشدید بیشتر تنش‌ها جلوگیری کند تا آسیب کمتری به اوکراین و کشورهای عضو ناتو برسد. بنابراین همچنان باید برای روشن شدن واکنش غرب، صبر کرد به‌ویژه این‌که واشنگتن همواره تهدیدها و استراتژی‌های اعلام‌شده را به اندازه کافی مبهم نگه‌می‌دارد تا در زمان وقوع، انعطاف‌پذیری بیشتری داشته باشد و راه‌های فرار را برای خود باز بگذارد اما هرچه هست نمی‌توان این واقعیت را نادیده گرفت که جنگ هسته‌ای برنده‌ای ندارد و این موضوعی است که تمام متفکران و تحلیلگران در سراسر جهان بر آن تاکید دارند.

ذره‌بین

بن‌سلمان و بن‌زاید به چه می‌اندیشند

سعید سبحانی
گروه بین‌الملل

امارات و عربستان سعودی که همواره مجری دستورات آمریکا بوده‌اند، این روزها رفتار متفاوتی از خود بروز داده‌اند و شوک بزرگی به متحد همیشگی خود وارد کرده‌اند. از رفتار این دو کشور این‌گونه برداشت می‌شود که در بحران اوکراین این فرصت را یافته‌اند تا عرض‌اندامی کنند و حداقل برای امتحان هم که شده مدتی در تصمیم‌گیری‌های خود منتظر چراغ سبز از سوی آمریکا یا دیگر پایتخت‌های غربی نباشند. اقدامات این دو کشور همچنین نشان‌دهنده نوعی ناامیدی از آمریکاست و به‌نظر می‌رسد با تصحیح مسیر قبلی تلاش دارند روابط خود را با برخی کشورهای دیگر از جمله چین و روسیه که عملا در رقابت با آمریکا هستند، تعمیق بخشند.

خیلی دیگر از کشورهای حاشیه خلیج‌فارس نیز که برای دهه‌ها آمریکا را ضامن امنیت خود می‌دانستند درخصوص بحران اوکراین سکوت کرده و از موضعگیری شفاف در حمایت یا محکومیت طرفین درگیری خودداری کرده‌اند.

این موضع بی‌طرفی، نشان‌دهنده این است که این کشورها به حفظ همکاری با مسکو در زمینه مسائل ژئوپلتیکی و انرژی می‌اندیشند و نقطه‌عطف این ماجرا، سرپیچی عربستان از دستورات آمریکا در زمینه کاهش تولید نفت بود.

سیاست خارجی عربستان را نمی‌توان از شخصیت حاکم واقعی آن، محمد بن‌سلمان، جدا کرد. عملکرد او در سال‌های گذشته نشان می‌دهد که ظاهرا به روابط بین‌المللی همچون یک بازی کامپیوتری می‌نگرد و دکمه‌ای را فشار می‌دهد تا ببیند چه‌می‌شود.

میدل‌ایست‌آی به نقل از یک دیپلمات ارشد سعودی، ریشه این مسأله را در کودکی بن‌سلمان می‌داند که علاقه زیادی به بازی‌های کامپیوتری داشته است. قتل خاشقجی، شروع جنگ یمن با این تصور که «دوهفته» بیشتر به طول نخواهد انجامید، محاصره قطر و ماجرای گروگانگیری سعد حریری، نخست‌وزیر پیشین لبنان، همه نشانه‌هایی از این رویکرد بن‌سلمان است که بدون فکر، تنها یک دکمه را فشار می‌دهد و امیدوار است که نتیجه خوبی بگیرد.

اما اقدامات اخیر عربستان نشان می‌دهد که براساس تجربه این چند سال به این نتیجه رسیده که باید سنجیده‌تر عمل کرد و برهمین اساس سعودی‌ها تصمیم گرفتند که از روابط استراتژیک با آمریکا فراتر بروند. بر همین اساس سعودی‌ها در تلاش برای ایجاد روابط با چین و روسیه در منطقه هستند.

بن‌سلمان از دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور پیشین به‌عنوان بلیت خود برای حضور در صدر خاندان سلطنتی عربستان استفاده کرد اما اکنون که خانواده ترامپ از قدرت خارج شده، دلیلی نمی‌بیند که همچنان همان رویکرد سابق را نسبت به آمریکا داشته باشد و به‌دنبال رابطه نزدیک با برخی دیگر از کشورها از جمله روسیه نباشد.

اما برخلاف ولیعهد سعودی، محمد بن‌زاید، رئیس امارات که خیلی از تحلیلگران از او به‌عنوان استاد محمد بن‌سلمان یاد می‌کنند همچنان سعی می‌کند در روابط با آمریکا با ملاحظه عمل کند. بن‌زاید، اتحاد تجاری رو به رشد کشورش با رژیم‌صهیونیستی را به عنوان بلیت خود برای نفوذ بر سیاستگذاران آمریکا می‌داند. بر همین اساس بود که گرچه محمد بن‌زاید برای نزدیکی بیشتر با پوتین به روسیه رفت اما مقامات امارات از کاهش نفت اوپک‌پلاس فاصله گرفتند.

به نظر می‌رسد بن‌زاید سعی می‌کند حرکاتی که انجام می‌دهد برگشت‌پذیر و قابل معامله باشد. گرچه بن‌زاید و بن‌سلمان افرادی نزدیک به هم شناخته می‌شوند اما در واقعیت، محمدبن‌سلمان رفتاری افراطی‌تر از بن‌زاید دارد.

دیدار نمایندگان گروه‌های فلسطینی با بشار اسد

نمایندگان گروه‌های فلسطینی ازجمله حماس در دمشق با بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه دیدار و گفت‌وگو کردند.

روزنامه الاخبار لبنان با اشاره به این دیدار نوشت که نخستین گام برای حل اختلاف بین حماس و دمشق برداشته شد.

الاخبار افزود: دو طرف همچنین چالش‌های فراروی سوریه و آرمان فلسطین و امکان برپایی دفتر حماس در دمشق را مورد بررسی قرار می‌دهند.

جنبش حماس ۲۴ شهریور سال‌جاری با اعلام قدردانی از حمایت‌های سوریه از مردم فلسطین و آرمان آنها، اعلام کرد که روابط این جنبش با سوریه از سر گرفته شده است.

حماس در بیانیه‌ای بر رویکرد ثابت خود در لزوم پیشبرد و تقویت روابط با جهان عرب و کشورهای اسلامی و همه حمایت‌کنندگان از آرمان فلسطین و حرکت خود در مسیر ایجاد و بهبود روابط مستحکم با سوریه تاکید و اعلام کرد که با هدف خدمت به آرمان فلسطین به‌ویژه با توجه به تحولات سریع منطقه‌ای و بین‌المللی پیرامونی، روابط خود را با کشور سوریه از سر می‌گیرد.